

Kasım 2020

İktisadi Araştırmalar Bölümü

İzlem Erdem
Başekonomist
izlem.erdem@isbank.com.tr

Alper Gürler
Birim Müdürü
alper.gurler@isbank.com.tr

Dilek Sarsın Kaya
Müdür Yardımcısı
dilek.kaya@isbank.com.tr

İlker Şahin
Uzman
ilker.sahin@isbank.com.tr

Gamze Can
Uzman
gamze.can@isbank.com.tr

İrem Turan
Uzman Yardımcısı
irem.turan@isbank.com.tr

Ahmet Berat Ocak
Uzman Yardımcısı
berat.ocak@isbank.com.tr

Küresel Ekonomi

Koronavirüs salgınında yeni vaka sayısı sonbahar aylarıyla birlikte tırmanışa geçerken, pek çok ülke yeni karantina önlemlerini devreye alıyor. Söz konusu durum ekonomik aktivitenin seyrine ilişkin soru işaretlerini beraberinde getiriyor.

Ekim ayında 2020 yılına ilişkin küresel büyüme tahminini geliştirmiş ülkelerin olumlu performanslarına dayanarak yukarı yönlü revize eden IMF, küresel ölçekte kamu borcunda yaşanan yükselişe dikkat çekti.

ABD’de 3 Kasım’da gerçekleştirilen Başkanlık seçimi Ekim ayı boyunca piyasalarca yakından izlendi. Kesin olmayan sonuçlara göre seçimin sonucunda belirleyici olması beklenen eyaletlerde Trump önde gidiyor.

İkinci çeyreği rekor küçülmeye tamamlayan ABD ekonomisi üçüncü çeyrekte yıllıklandırılmış bazda %33,1 oranında genişledi. Öte yandan, geçen yılın aynı çeyreğine kıyasla ekonomideki daralmanın azalmakla birlikte sürdüğü görüldü.

Euro Alanı ekonomisi yılın üçüncü çeyreğinde çeyreklik bazda %12,7 ile hızlı biçimde büyüye de yıllık bazda küçülmeye devam etti. Açıklanan verilerin toparlanmanın kademeli biçimde sürdüğüne işaret ettiği Bölge’de, salgının yayılma hızındaki yükselişle birlikte yeni karantina önlemlerinin devreye alınması belirsizlik yaratıyor. ECB Başkanı Lagarde söz konusu belirsizliğe karşı ECB’nin geniş bir araç setiyle gerekli müdahaleyi yapmak üzere hazır olduğunu ifade etti.

Salgının etkilerini dünyanın geri kalanına kıyasla daha hızlı atlatan Çin ekonomisi yılın üçüncü çeyreğinde özel tüketimin güçlü desteğiyle yıllık bazda %4,9 büyüdü.

Vaka sayılarındaki artışın talep kaygılarını yükseltmesinin yanı sıra Libya’da petrol üretiminin yeniden başlaması petrol fiyatlarının Mayıs ayından bu yana en düşük düzeye inmesine neden oldu. Önceki aylara göre sakin bir seyir izleyen ons bazında altın fiyatları Ekim ayında sınırlı oranda geriledi.

Türkiye Ekonomisi

Ekim ayında 53,9 düzeyine yükselen imalat PMI sektöründe büyümeye işaret eden 50 eşik değerinin üzerindeki seyrini beşinci aya taşıdı.

Takvim etkisinden arındırılmış verilere göre sanayi üretimi Ağustos ayında geçen yılın aynı ayına göre %10,4 arttı. Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış verilere göre sanayi üretimindeki aylık artış %3,4 düzeyinde gerçekleşti.

Cari denge Ağustos ayında geçen yılın aynı ayına göre dış ticaret açığındaki hızlı genişleme ile taşımacılık ve turizm gelirlerindeki azalışa bağlı olarak 4,6 milyar USD açık verdi. 12 aylık kümülatif verilere göre cari açık Ağustos’ta 23,2 milyar USD düzeyine ulaştı.

Ocak-Eylül döneminde bütçe harcamaları yıllık bazda %17,6 oranında genişlerken, bütçe gelirleri %11,6 arttı. Böylece, bütçe açığı geçen yılın aynı dönemine göre %63,8 artarak 140,6 milyar TL oldu.

Ekim ayında TÜFE aylık bazda %2,13 yükselirken, Temmuz-Eylül aylarında yatay seyreden yıllık TÜFE enflasyonu %11,89 ile Şubat ayından bu yana en yüksek seviyesine çıktı. Bu dönemde aylık %3,55 yükselen yurt içi ÜFE yıllık bazda da %18,20 artışla son 15 ayın en yüksek düzeyine ulaştı.

TCMB Ekim ayı toplantısında %10,25 olan politika faizinde değişikliğe gitmezken, Geç Likidite Penceresi borç verme faiz oranını 150 baz puan artırarak %14,75’e yükseltti. TCMB Ekim ayı boyunca sıkılaştırma adımlarına devam etti.

Küresel Ekonomi	2
Türkiye Ekonomisi	4
Finansal Piyasalar ve TCMB	9
Bankacılık Sektörü	10
Genel Değerlendirme	11
Grafikler	12
Özet Tablolar	14

Virüs salgını yeniden hız kazanıyor.

Kuzey yarımkürede sonbaharın gelmesiyle birlikte koronavirüs salgınının yayılma hızı belirgin biçimde artarken pek çok ülkede günlük vaka sayıları yeni rekor düzeylerde açıklanıyor. Salgında ikinci dalganın güçlü biçimde etkili olması sosyal hayatı kısıtlayıcı tedbirlerin alınmasını beraberinde getiriyor. Fransa, İngiltere ve Avusturya'da Kasım başı itibarıyla sokağa çıkma yasakları, İspanya'da da OHAL ilan edildi. Yılın geri kalanında küresel ölçeğe yayılması beklenen önlemlerin iktisadi faaliyet üzerindeki etkileri yakından izlenecek.

IMF küresel büyüme tahminlerini güncelledi.

IMF Dünya Ekonomik Görünüm raporunun Ekim ayı güncellemesinde, yeni vakalarla birlikte kısıtlayıcı önlemlerin devreye alınmasının ekonomik aktivite için risk oluşturmaya devam ettiğine dikkat çekti. Öte yandan Kuruluş, özellikle gelişmiş ekonomilerin beklentilerden iyi performans sergilemesinin etkisiyle küresel ekonomideki daralmanın önceki tahminlerinden daha az olacağını belirterek, 2020 yılı küresel daralma tahminini %4,4'e revize etti. 2021 yılı küresel büyüme öngörüsü ise Haziran'daki %5,4'ten %5,2 seviyesine indirildi. Kuruluş, ABD ve Euro Alanı ekonomilerinin bu yıl sırasıyla %4,3 ve %8,3 küçüldükten sonra gelecek sene %3,1 ve %5,2 büyüyeceğini tahmin ediyor. IMF, Çin dışındaki gelişmekte olan ülkelerde ise 2020'de iktisadi faaliyetteki kaybın daha da belirgin olmasını bekliyor. Türkiye'ye ilişkin büyüme tahminlerinde değişikliğe gitmeyen IMF, Türkiye ekonomisinin bu yıl %5 daralacağı, 2021'de ise %5 büyüyeceği yönündeki tahminini korudu.

IMF Tahminleri

	Ekim Tahminleri (%)		Değişim* (% puan)	
	2020	2021	2020	2021
Büyüme				
Dünya	-4,4	5,2	0,8	-0,2
GE	-5,8	3,9	2,3	-0,9
ABD	-4,3	3,1	3,7	-1,4
Euro Alanı	-8,3	5,2	1,9	-0,8
İngiltere	-9,8	6,0	2,7	-1,3
Japonya	-5,3	2,3	0,5	-0,1
GOE	-3,3	6,0	-0,2	0,2
Rusya	-4,1	2,8	2,5	-1,3
Brezilya	-5,8	2,8	3,3	-0,8
Çin	1,9	8,2	0,9	0,0
Hindistan	-10,3	8,8	-5,8	2,8
Enflasyon				
GE	0,8	1,6	0,5	0,5
GOE	5,0	4,7	0,5	0,1
Dünya Ticaret	-10,4	8,3	1,5	0,3

(*) Haziran ayı tahminlerinden farkı

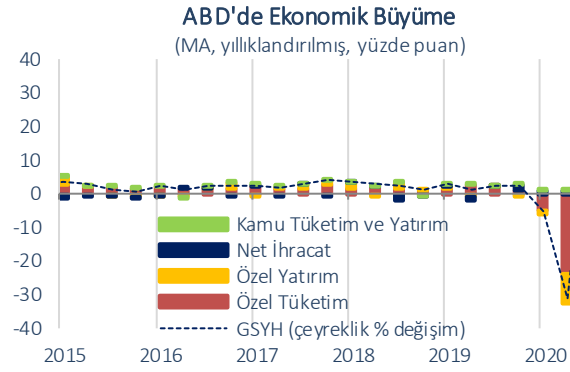
ABD Seçimleri...

ABD'de 3 Kasım'da gerçekleştirilen seçimler Ekim ayı boyunca küresel ekonominin başlıca gündem

maddelerinden biri oldu. Adayların ticaret politikaları, vergi uygulamaları, sağlık hizmetleri ve karbon salınımı gibi temel konularda ayrışması seçime yönelik gelişmelerin piyasa aktörlerince yakından izlenmesine neden oldu. Bundan sonraki süreçte son dönemde yoğun biçimde tartışılan ve 3 Kasım sonrasına bırakılan yeni destek paketine ilişkin gelişmeler gündemde öne çıkacak.

ABD ekonomisi üçüncü çeyrekte %33,1 oranında büyüdü.

Yılın ikinci çeyreğinde %31,4 oranında küçülen ABD ekonomisi yıllıklandırılmış veriye göre üçüncü çeyrekte %33,1 oranında büyüdü. Dayanıklı tüketim malı ile hizmet talebindeki canlanmanın desteğiyle yıllık bazda %40,7 artan özel tüketim harcamaları bu dönemde GSYH büyümesine 25,3 puan ile en büyük katkısı verdi. Üçüncü çeyrekte konut ve işletme yatırımları ile stok değişimi büyüme rakamına destek oldu. Ancak bu dönemde, kamu harcamaları ve net ihracatın ABD ekonomisindeki rekor düzeydeki büyümeyi sınırlayan kalemler olduğu izlendi.

ABD'de açıklanan veriler...

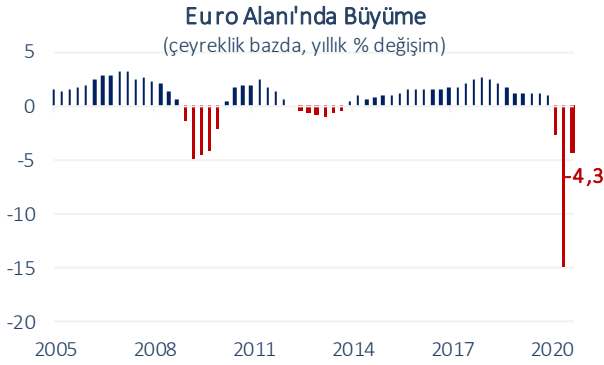
ABD'de Mayıs ayından bu yana aylık bazda genişleyen sanayi üretimi Eylül ayında genişlemeye devam edeceği beklentilerine karşılık Ağustos'a kıyasla %0,6 geriledi. Bu dönemde, kişisel gelirler %0,9 yükselirken, kişisel tüketim harcamalarındaki yükseliş %1,4 ile öngörülerini aştı. Kişisel tüketim harcamalarındaki artışta giyim ve yeni araç alımlarının yanı sıra sağlık hizmetlerine yapılan harcamalardaki yükselişin öne çıktığı izlendi. Kişisel harcamalardaki artış paralelinde perakende satışlar da aylık bazda %1,9 genişleyerek tahminlerin üzerinde bir performans sergiledi.

ABD'de TÜFE enflasyonu Eylül'de aylık bazda %0,2, yıllık bazda %1,4 düzeyinde gerçekleşirken, çekirdek enflasyondaki artış %1,7 oldu. Böylece yıllık TÜFE artışı Fed'in ortalama bazda %2'lik hedefinin altındaki seyrini sürdürdü. ÜFE ise yıllık bazda %0,4 yükselerek Mart ayından bu yana ilk defa artış kaydetti. ABD'de Ekim ayına ilişkin açıklanan öncü PMI verileri gerek imalat gerekse hizmetler sektörü için eşik düzeyin üzerinde kalmaya devam ederek sektörlerde büyümenin sürdüğünü gösterdi.

Küresel Ekonomi

Euro Alanı üçüncü çeyrekte %12,7 büyüdü.

Euro Alanı yılın üçüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe kıyasla %12,7 oranında büyürken, geçen yılın üçüncü çeyreğine kıyasla %4,3 daraldı. Virüsün ekonomi üzerindeki yıkıcı etkilerini ikinci çeyrekte Bölgedeki diğer ülkelere kıyasla daha yoğun hissedilen Fransa, İspanya ve İtalya düşük bazın desteğiyle bu dönemde en hızlı büyüme kaydeden ülkeler oldu. Ancak, üçüncü çeyrekteki güçlü çeyreklik büyüme rakamlarına karşın Bölge ülkelerinin tamamının 2019'un üçüncü çeyreğine kıyasla daraldığı görüldü.

Euro Alanında imalat PMI yeni sipariş talebindeki güçlü yükseliş paralelinde Ekim ayında 54,8 ile 2 yıldan uzun sürenin en yüksek değerini aldı. Öte yandan, Bölge genelinde yeni vaka sayılarının sonbahar aylarıyla birlikte artması özellikle hizmetler sektörüne yönelik talebin zayıf kalmasına neden oluyor. Bölgede hizmetler PMI Ekim ayında 46,9 ile son 5 ayın en düşük seviyesine inerken sektörteki kaybın hız kazandığına işaret etti. Bölgedeki talep zayıflığını teyit eden bir diğer gösterge de enflasyon oldu. Ağustos ayından bu yana negatif bölgede seyreden yıllık TÜFE enflasyonu öncü verilere göre Ekim ayında da -%0,3 düzeyinde gerçekleşerek talep kaynaklı deflasyonist baskıların devam ettiğini gösterdi.

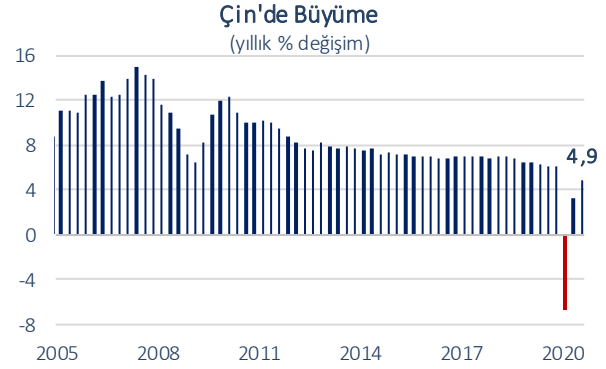
ECB para politikasını değiştirmede.

Avrupa Merkez Bankası (ECB), Ekim ayının son haftasında gerçekleştirilen toplantısında para politikasında değişikliğe gitmeyerek politika faizini %0 seviyesinde bıraktı. Karar metninde, 1,35 trilyon euro tutarındaki Pandemi Acil Alım Programı kapsamında alımlara devam edileceği, varlık alım programı kapsamında da aylık 20 milyar euro düzeyindeki alımların sürdürüleceği açıklandı. Toplantı ertesinde yaptığı konuşmada Bölge ekonomisinin beklenenden daha hızlı ivme kaybettiğini ifade eden ECB Başkanı Lagarde, Aralık ayı toplantısında tüm araçların gözden geçirileceğine ve daha fazla teşvik açıklanabileceğine işaret etti.

Çin ekonomisi üçüncü çeyrekte %4,9 büyüdü.

Çin ekonomisi, yılın üçüncü çeyreğinde geçen yılın aynı dönemine göre %4,9 ile piyasa beklentisi olan %5,2'nin altında büyüme kaydetti. Büyüme oranının beklentilerin altında kalmasına karşın kamu harcamalarından ziyade

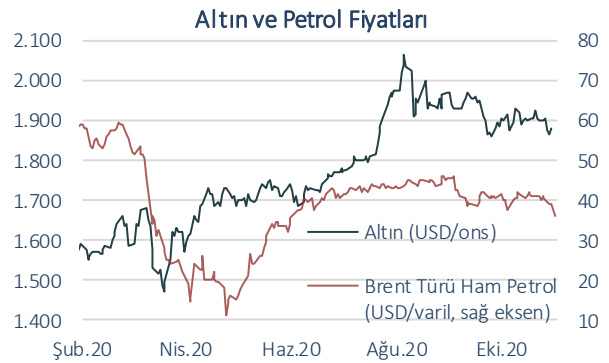
özel tüketim talebindeki toparlanmanın büyüme performansı üzerinde etkili olması ülke ekonomisi açısından olumlu bir gelişme olarak değerlendirildi. Söz konusu gelişmede salgınla mücadele konusunda alınan başarılı sonuçların önemli katkısı bulunuyor. Çin yılın ilk çeyreğinde %6,8 daraldıktan sonra ikinci çeyrekte %3,2 büyümüştü.

Çin'de Ekim ayı sonunda gerçekleştirilen Komünist Parti Merkez Komitesi toplantısında 2021-2025 yıllarını kapsayan 5 yıllık yol haritası oluşturuldu. Buna göre ülkenin güçlü büyümesini devam ettirmesi, karbon salınımını azaltacak uygulamaların hızlandırılması, bölgesel kalkınma ile yeni şehirleşme eğiliminin desteklenmesi yönünde kararlar alındı.

Petrol fiyatları son 5 ayın en düşük düzeyinde...

Salgının küresel ölçekte hız kazanması petrol talebinin baskı altında kalacağı yönündeki kaygıları arttırıyor. Öte yandan, petrol stoklarındaki yükselişin yanı sıra Libya'da petrol sahalarının yeniden faaliyete geçmesiyle birlikte küresel arzın günlük 1 milyon varil artması bekleniyor. Söz konusu gelişmeler ham petrol fiyatlarının Ekim ayı içinde %9,9 gerileyerek 36,3 USD/varil ile Mayıs ayından bu yana en düşük seviyeye inmesine neden oldu. OPEC+ ülkeleri Ekim ayı toplantısında, Nisan ayında kararlaştırılan üretim kesintisi anlaşmasına tam bağlılık vurgusunu yineledi. Önceki aylara kıyasla sakin bir seyir izleyen altın fiyatları Ekim ayında sınırlı biçimde gerileyerek ayı 1.879 USD/ons düzeyinden tamamladı.

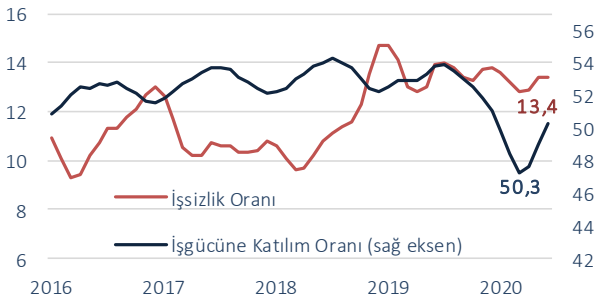
Kaynak: Datastream

Türkiye Ekonomisi - Arz ve Talep Göstergeleri

İşsizlik oranı Temmuz'da %13,4 oldu.

Türkiye'de işsizlik oranı Haziran, Temmuz ve Ağustos aylarını kapsayan Temmuz döneminde yıllık bazda 0,5 puan azalarak %13,4 oldu. Bu dönemde toplam istihdam yıllık bazda 1,3 milyon kişi geriledi. İstihdam hizmet sektöründe 761 bin kişi, tarım sektöründe 361 bin kişi ve sanayi sektöründe 246 bin kişi azalırken, inşaat sektöründe 114 bin kişi arttı. Temmuz'da işgücüne katılım oranı geçen yılın aynı döneminin 3,5 puan altında kalarak %50,3 düzeyinde gerçekleşti. İşgücüne katılım oranı salgına karşı alınan kısıtlayıcı önlemlerin de etkisiyle Nisan ayında %47,2'ye kadar inmişti. Mevsimlik çalışanlar ile çalışmaya hazır olduğu halde son 4 haftadır iş başvurusu yapmadığı için işgücünde yer almayanların işgücüne dâhil edilmesi ile hesaplanan "geniş tanımlı işsizlik oranı" Temmuz döneminde %23,8 düzeyinde gerçekleşti.

İşgücü Piyasaları (%)

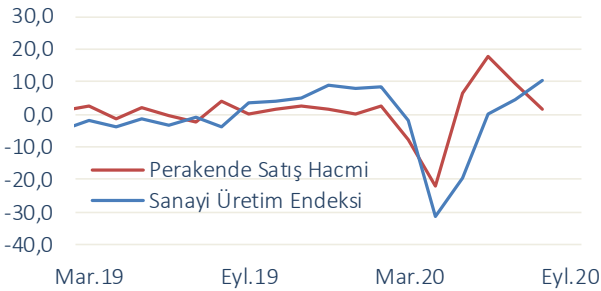

Sanayi üretimi Ağustos'ta yıllık bazda %10,4 arttı.

Takvim etkisinden arındırılmış verilere göre, sanayi üretimi Ağustos ayında geçen yılın aynı ayına göre %10,4 arttı. Bu dönemde üretim imalat sanayii sektöründe %11,4, madencilik ve taşocakçılığı sektörü ile elektrik üretimi ve dağıtım sektöründe sırasıyla %5,2 ve %2,3 yükseldi. İmalat sanayii altında faaliyet gösteren 24 alt sektörün 21'inde üretim yıllık bazda artış kaydederken, söz konusu yükselişte fabrikasyon metal ürünleri, diğer metalik olmayan mineral ürünler ve tekstil ürünleri imalatının katkısı öne çıktı. Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış verilere göre sanayi üretimindeki aylık artış Ağustos'ta ivme kaybederek %3,4 düzeyinde gerçekleşti.

Temmuz'da yıllık bazda %12,5 artış kaydeden perakende satış hacmi Ağustos'ta %5,8 arttı. Bu dönemde mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış perakende satış hacmindeki aylık artış hızı da yavaşlayarak %1,4 oldu.

Perakende Satış Hacmi ve Sanayi Üretim Endeksi

İmalat PMI Ekim ayında ivme kazandı.

İmalat PMI verisi Ekim ayında Eylül'e göre 1,1 puan artarak 53,9 seviyesine yükseldi. Böylece, endeks sektörde büyümeye işaret eden 50 eşik değerinin üzerindeki seyrini beşinci ayına taşıdı. Endeksin alt kalemleri incelediğinde, yurt içi ve ihracat siparişlerinin artmasının talepte toparlanma yaşandığına işaret ettiği görülürken, istihdam endeksinin Şubat 2018'den itibaren en yüksek değerini aldığı gözlemlendi. Öte yandan, TL'deki değer kaybının etkisiyle girdi ve nihai ürün fiyatlarına ilişkin alt endekslerde yaklaşık iki yılın en hızlı artışı kaydedildi.

İmalat Sanayi PMI (eşik düzey=50)

Güven endeksleri...

Mevsim etkilerinden arındırılmış tüketici güven endeksi Ekim ayında bir önceki aya göre önemli bir değişim kaydetmeyerek 81,9 seviyesinde gerçekleşti. Bu dönemde mevsimsellikten arındırılmış reel kesim güven endeksi 4 puan yükselerek 109,7 ile Şubat 2018'den bu yana en yüksek düzeyine ulaştı. Mayıs ayından bu yana artış eğilimini sürdüren imalat sanayii kapasite kullanım oranı Ekim'de bir önceki aya göre 0,6 puan artarak %74,9 düzeyine ulaştı. Bu dönemde sektörel güven endekslerinde de artışlar kaydedildi. Aylık bazda hizmetler sektörü güveni %6,4 perakende ticaret güveni %1,7, inşaat sektörü güveni %0,6 yükseldi.

Konut satışları Eylül'de yıllık bazda %6,9 azaldı.

Düşük faiz oranlarının ve ertelenmiş talebin etkisiyle Mayıs-Ağustos döneminde geçen yılın aynı döneminin üzerinde seyreden konut satışları, Eylül ayında yıllık bazda %6,9 azalarak 137 bin adet seviyesinde gerçekleşti. Bu dönemde toplam satışların %26'sını oluşturan ipotekli satışlar yıllık bazda %38,5 gerilerken, diğer satışlar %13,6 genişledi. Ocak-Eylül döneminde ise konut satışları yıllık bazda %34,2 artarak 1,16 milyon adede ulaştı. Aynı dönemde ipotekli satışlar %170,7 artarken, diğer satışlar %3,7 azaldı. Konut fiyat endeksi Ağustos'ta aylık bazda %2,1, yıllık bazda %26,2 yükseldi. Bu dönemde konut fiyatlarındaki yıllık reel artış %12,9 oldu.

Eylül'de beyaz eşya satışları yıllık bazda %21 arttı.

Türkiye Beyaz Eşya Sanayicileri Derneği'nin verilerine göre; buzdolabı, çamaşır makinası, bulaşık makinesi, derin dondurucu, kurutucu ve fırından oluşan 6 ana ürün grubunda yurt içi satışlar Eylül ayında yıllık bazda %21 oranında genişledi. Aynı dönemde ihracat hacminin de %2 oranında yükseldiği görüldü. Ocak-Eylül döneminde yurt içi satışlar yıllık bazda %14 artarken, salgının beyaz eşya sektörünün ana ihracat pazarı olan Avrupa ülkelerini olumsuz etkilemesi nedeniyle ihracat %6 daraldı.

Türkiye Ekonomisi - Dış Ticaret ve Ödemeler Dengesi

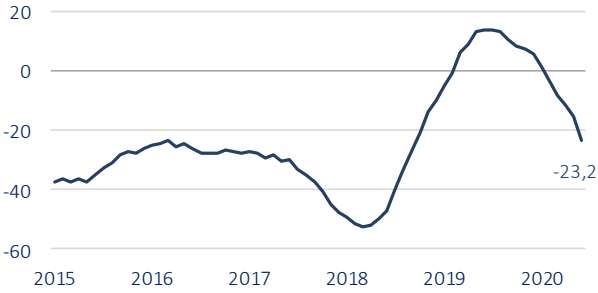
Dış ticaret açığı Eylül'de hızlı genişledi.

TÜİK verilerine göre Eylül ayında ihracat hacmi geçen yılın aynı ayına kıyasla %4,8 artarak 16 milyar USD olurken, ithalat %23 artarak 20,8 milyar USD düzeyine çıktı. Böylece, dış ticaret açığı yıllık bazda %189,6 genişleyerek 4,8 milyar USD oldu. Ocak-Eylül 2020 döneminde ihracat hacminin %10,9 daraldığı ithalat hacminin ise %1,5 arttığı izlendi. Bu dönemde dış ticaret açığı yıllık bazda %79,5 genişledi. Ocak-Eylül döneminde ihracatın ithalatı karşılama oranı 2019'daki %86,3 seviyesinden %75,8'e geriledi.

Cari denge Ağustos'ta 4,6 milyar USD açık verdi.

Geçtiğimiz yıl Ağustos ayında 3,3 milyar USD fazla veren cari denge bu yılın aynı ayında 4,6 milyar USD açık verdi. Bu gelişmede, bir önceki yılın aynı ayına göre dış ticaret açığındaki hızlı artış ile taşımacılık ve seyahat gelirindeki azalışa bağlı olarak net hizmet gelirlerinin geçen yılın aynı ayına göre 4,6 milyar USD azalarak 1,8 milyar USD seviyesine gerilemesi etkili oldu. 12 aylık kümülatif verilere göre cari açık Ağustos'ta 23,2 milyar USD düzeyinde gerçekleşti.

Cari İşlemler Dengesi
(12 aylık kümülatif, milyar USD)

Doğrudan yatırımlar...

Ağustos ayında yurt dışı yerleşiklerin yurt içinde gerçekleştirdikleri doğrudan yatırımlar kaleminde 374

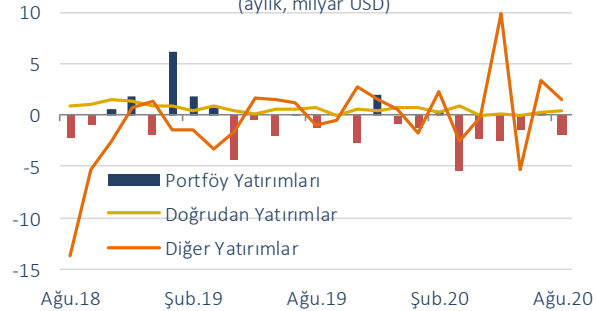
milyon USD net sermaye girişi kaydedildi. Bu dönemde, diğer sermaye yatırımlarından 41 milyon USD çıkış oldu.

Portföy yatırımlarında net çıkış...

Temmuz ayında 254 milyon USD giriş yaşanan portföy yatırımlarında Ağustos'ta 2 milyar USD tutarında çıkış kaydedildi. Yurt dışı yerleşikler hisse senedi ve DİBS piyasalarında sırasıyla 1 milyar USD ve 502 milyon USD tutarında net satış gerçekleştirdi.

Temmuz ayında 3,4 milyar USD net girişin ardından diğer yatırımlar kaleminde Ağustos ayında da 1,5 milyar USD net giriş kaydedildi. Bu dönemde yurt içi bankaların yurt dışı muhabirlerindeki efektif ve mevduat varlıkları 2 milyar USD artarken, yurt dışı bankaların yurt içindeki mevduatında 2,3 milyar USD'lik artış gözlemlendi. Ağustos ayında bankacılık sektörü yurt dışından sağlanan kredilerde her iki vadede de net geri ödeyici olarak toplam 100 milyon USD geri ödeme gerçekleştirdi. Bu dönemde, genel hükümet ve diğer sektörler uzun vadede borç geri ödeyicisi olarak sırasıyla 62 milyon USD ve 774 milyon USD geri ödeme gerçekleştirdi. Böylece, Ağustos ayı itibarıyla 12 aylık kümülatif bazda uzun vadeli borç çevirme oranı bankacılık sektöründe %79, diğer sektörlerde %70 oldu.

Net Sermaye Girişi
(aylık, milyar USD)

Türkiye'ye Net Sermaye Girişleri

	12 aylık kümülatif veriler (milyon USD)		Sermaye Girişlerinin Dağılımı (%)	
	Aralık 2019	Ağustos 2020	Aralık 2019	Ağustos 2020
Cari İşlemler Dengesi	8.561	-23.203	58,6	-
Toplam Net Yabancı Sermaye Girişi	4.777	-225	-	-
-Doğrudan Yatırımlar	6.130	4.296	42,0	8,2
-Portföy Yatırımları	-1.260	-15.953	-	-
-Diğer Yatırımlar	-127	11.469	-	21,8
-Diğer	34	-37	0,2	-
Net Hata ve Noksan	-7.014	-13.471	-	-
Rezervler⁽¹⁾	-6.324	36.899	-	70,1

Not: Rakamlar yuvarlamadan ötürü toplamı vermeyebilir.

(1) Rezervler, toplam net sermaye girişleri ile cari denge arasındaki fark olup (-) değer rezerv artışını, (+) değer rezerv azalışını gösterir.

Türkiye Ekonomisi - Dış Ticaret ve Ödemeler Dengesi

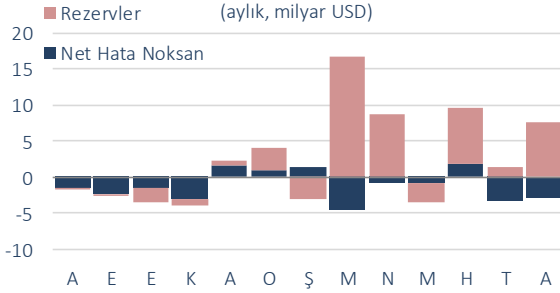
Rezerv varlıklar Ağustos'ta 7,6 milyar USD azaldı.

Temmuz ayında 1,3 milyar USD azalan rezerv varlıklar Ağustos ayında da 7,6 milyar USD geriledi. Böylece, yılın ilk 8 ayında rezerv varlıklardaki azalış 39 milyar USD'ye yükseldi. Ağustos ayında net hata ve noksan kaleminde de 2,8 milyar USD tutarında sermaye çıkışı yaşandı.

Beklentiler...

Ticaret Bakanlığı tarafından yayımlanan öncü dış ticaret verilerine göre, Ekim ayında ihracat yıllık bazda %5,6 artarak 17,3 milyar USD olurken, ithalat %8,5 artarak 19,7 milyar USD düzeyinde gerçekleşti. Böylece, bu dönemde dış ticaret açığı %35,7 genişleyerek 2,4 milyar USD oldu. Dış ticaret açığındaki genişleme eğiliminin yanı sıra küresel bazda hız kesmeyen virüs salgınının turizm gelirleri üzerindeki etkisi cari denge üzerinde baskı yaratmaya devam ediyor.

Rezervler ve Net Hata Noksanın Cari Açığın Finansmanına Katkısı

Ödemeler Dengesi

(milyon USD)

	Ağustos 2020	Ocak - Ağustos 2019	Ocak - Ağustos 2020	% Değişim	12 Aylık Kümülatif
Cari İşlemler Dengesi	-4.631	5.299	-26.465	-	-23.203
Dış Ticaret Dengesi	-5.347	-10.649	-25.599	140,4	-31.597
Hizmetler Dengesi	1.179	23.835	5.144	-78,4	18.357
Seyahat (net)	1.095	16.323	4.146	-74,6	13.542
Birincil Gelir Dengesi	-570	-8.259	-5.948	-28,0	-10.503
İkincil Gelir Dengesi	107	372	-62	-	540
Sermaye Hesabı	-9	44	-27	-	-37
Finans Hesabı	-7.485	3.780	-34.512	-	-36.711
Doğrudan Yatırımlar (net)	-374	-4.528	-2.694	-40,5	-4.296
Portföy Yatırımları (net)	1.973	-347	14.346	-	15.953
Net Varlık Edinimi	717	3.948	-1.056	-	-350
Net Yükümlülük Oluşumu	-1.256	4.295	-15.402	-	-16.303
Hisse Senetleri	-1.007	434	-5.444	-	-5.472
Borç Senetleri	-249	3.861	-9.958	-	-10.831
Diğer Yatırımlar (net)	-1.482	4.435	-7.161	-	-11.469
Efektif ve Mevduatlar	-784	3.011	-14.012	-	-21.529
Net Varlık Edinimi	1.994	10.168	3.348	-67,1	1.002
Net Yükümlülük Oluşumu	2.778	7.157	17.360	142,6	22.531
Merkez Bankası	381	526	12.154	2.210,6	14.123
Bankalar	2.397	6.631	5.206	-21,5	8.408
Yurt Dışı Bankalar	2.288	3.797	3.893	2,5	6.331
Yabancı Para	893	3.506	-692	-	1.603
Türk Lirası	1.395	291	4.585	1.475,6	4.728
Yurt Dışı Kişiler	109	2.834	1.313	-53,7	2.077
Krediler	775	10.815	8.511	-21,3	15.703
Net Varlık Edinimi	-161	-75	-363	384,0	80
Net Yükümlülük Oluşumu	-936	-10.890	-8.874	-18,5	-15.623
Bankacılık Sektörü	-100	-8.214	-3.805	-53,7	-6.925
Bankacılık Dışı Sektörler	-774	-1.815	-4.638	155,5	-8.208
Ticari Krediler	-1.464	-9.349	-1.641	-82,4	-5.706
Diğer Varlıklar ve Yükümlülükler	-9	-42	-19	-54,8	63
Rezerv Varlıklar (net)	-7.602	4.220	-39.003	-	-36.899
Net Hata ve Noksan	-2.845	-1.563	-8.020	413,1	-13.471

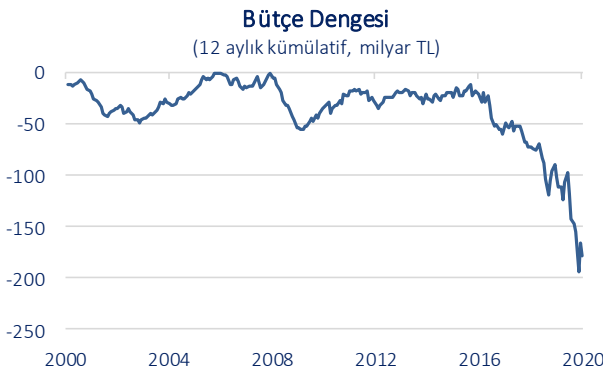
Kaynak: Datastream, TCMB

Türkiye Ekonomisi - Bütçe Dengesi

Merkezi yönetim bütçesi Eylül'de 29,7 milyar TL açık verdi.

Eylül ayında merkezi yönetim bütçe açığı yıllık bazda %67,5 oranında artarak 29,7 milyar TL düzeyinde gerçekleşti. Eylül'de geçen yılın aynı ayına kıyasla bütçe gelirleri %25,1 artarak 78,9 milyar TL olurken, bütçe harcamaları %34,4 artışla 108,6 milyar TL'ye ulaştı. Bu dönemde faiz dışı denge 13,5 milyar TL açık verdi.

Ocak- Eylül döneminde ise bütçe harcamaları yıllık bazda %17,6 oranında genişlerken, bütçe gelirleri %11,6 arttı. Böylece, geçtiğimiz yılın ilk 9 ayında 85,8 milyar TL olan bütçe açığı, bu yılın aynı döneminde %63,8 artışla 140,6 milyar TL düzeyine ulaşarak 2020 yılı bütçe tahmininin üzerine çıktı. Bu dönemde faiz dışı denge 32,8 milyar TL açık verdi.

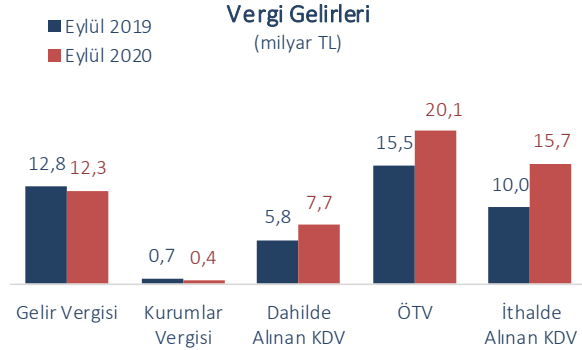

Vergi gelirleri Eylül'de 68,3 milyar TL oldu.

Vergi gelirleri Eylül'de yıllık bazda %29,9 artarak 68,3 milyar TL oldu. Bu dönemde ithalde ve dâhilde alınan katma değer vergileri ile ÖTV gelirlerindeki artış bütçe gelirlerini destekledi. ÖTV gelirlerinde kaydedilen artışta Eylül ayında otomobil satışlarında uygulanmaya başlanan ÖTV artışı ile aynı dönemde motorlu taşıtlar ve dayanıklı tüketim mallarında kaydedilen yüksek satış rakamları etkili oldu. Eylül ayında ithalde alınan KDV gelirlerinde ithalatta ve kurlarda gözlenen artışın etkisiyle yıllık bazda %57,1, dâhilde alınan KDV gelirlerinde de %33,6 yükseliş kaydedildi. Bu dönemde banka ve sigorta muameleleri vergi gelirleri yapılan düzenlemeler çerçevesinde yıllık

bazda %103,7 artarken, kurumlar vergisi gelirleri %41,7 geriledi.

Ocak-Eylül döneminde vergi gelirleri yıllık bazda %19,3 artarak 578,7 milyar TL olurken, vergi dışı gelirler %10,6 azalarak 150,7 milyar TL düzeyinde gerçekleşti.

Eylül'de cari transferlerde artış gözlemlendi.

Eylül ayında bütçe giderlerindeki artışta cari transferler ile sermaye giderlerindeki hızlı yükseliş öne çıktı. Bu dönemde cari transferlerin Hazine yardımları kalemi altında izlenen sosyal güvenlik açık finansmanı ve sosyal güvenlik katkısı kalemlerinde hızlı artış gözlemlendi. Eylül'de faiz giderleri yıllık bazda %33,3 artarak 16,2 milyar TL oldu. İç borç faiz ödemeleri %15,3 oranında artarak 9,7 milyar TL olurken, dış borç faiz ödemeleri %52,9 artışla 5,1 milyar TL düzeyinde gerçekleşti.

Beklentiler...

Salgının seyrine ilişkin belirsizlikler bütçe görünümü üzerinde baskı yaratmaya devam ediyor. Eylül sonunda açıklanan Yeni Ekonomi Programı (YEP) tahminlerine göre, 2020 yılında bütçe açığı/GSYH oranının %4,9 düzeyinde gerçekleşmesi bekleniyor. Bütçe açığının milli gelire oranının 2021-2023 dönemi boyunca da %3 düzeyinin üzerinde tahmin edilmesi ve bütçenin faiz dışı fazla vermeyeceği öngörüsü önümüzdeki dönemde de maliye politikasının ihtiyatlı bir şekilde ekonomik aktiviteyi destekleyici yönde olacağına işaret ediyor.

Merkezi Yönetim Bütçesi

	Eylül			Ocak-Eylül			(milyar TL)		
	2019	2020	% Değişim	2019	2020	% Değişim	% 2020 Bütçe Hedefi	YEP Tahmini	Gerç./ YEP Tahmini (%)
Harcamalar	80,8	108,6	34,4	739,6	870,0	17,6	1.095,5	1.212,3	71,8
Faiz Harcamaları	12,2	16,2	33,3	81,5	107,8	32,3	138,9	137,4	78,5
Faiz Dışı Harcamalar	68,7	92,4	34,5	658,1	762,2	15,8	956,5	1.074,9	70,9
Gelirler	63,1	78,9	25,1	653,8	729,4	11,6	956,6	973,1	75,0
Vergi Gelirleri	52,6	68,3	29,9	485,3	578,7	19,3	784,6	790,7	73,2
Diğer Gelirler	10,5	10,6	1,0	168,5	150,7	-10,6	172,0	182,4	82,6
Bütçe Dengesi	-17,7	-29,7	67,5	-85,8	-140,6	63,8	-138,9	-239,2	58,8
Faiz Dışı Denge	-5,6	-13,5	142,3	-4,3	-32,8	656,6	0,1	-101,8	32,2

Not: Rakamlar yuvarlamalardan ötürü toplamı vermeyebilir.

Türkiye Ekonomisi - Enflasyon

Ekim'de aylık TÜFE artışı %2,13 oldu.

Ekim ayında TÜFE bir önceki aya göre %2,13 ile piyasa beklentileri paralelinde yükseliş kaydetti. Bu dönemde yurt içi ÜFE (Yİ-ÜFE) artışı %3,55 düzeyinde gerçekleşti.

Yıllık Yİ-ÜFE enflasyonu %18,20'ye yükseldi.

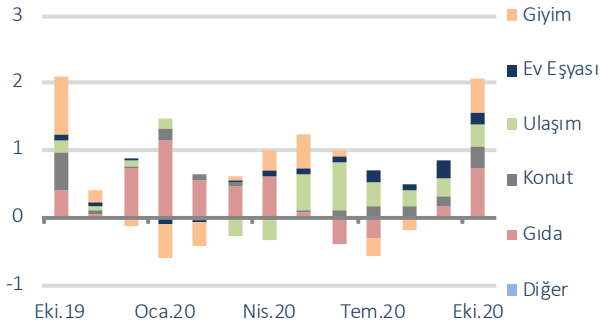
Temmuz-Eylül döneminde yatay seyreden yıllık TÜFE enflasyonu Ekim'de %11,89 ile Şubat ayından bu yana en yüksek seviyesine çıktı. Haziran ayından bu yana ivme kazanan Yİ-ÜFE enflasyonu da bu dönemde %18,20 ile son 15 ayın en yüksek seviyesinde gerçekleşti.

Ekim (değişim %)	TÜFE		Yurt İçi ÜFE	
	2019	2020	2019	2020
Aylık	2,00	2,13	0,17	3,55
Yılsonuna Göre	10,59	10,64	6,71	17,48
Yıllık	8,55	11,89	1,70	18,20
Yıllık Ortalama	16,81	11,74	22,58	9,11

Ekim'de giyim ve ayakkabı grubu fiyatlarında hızlı artış kaydedildi.

Ekim ayında 12 ana harcama grubundan 10'unda fiyatlar aylık bazda yükseldi. Bu dönemde fiyatların %6,8 ile en hızlı arttığı giyim ve ayakkabı grubu aylık TÜFE enflasyonunu 42 baz puan yukarı çekti. TÜFE enflasyonuna aylık bazda 70 baz puan ile en yüksek katkıyı yapan gıda grubunda özellikle taze meyve ve sebze fiyatlarındaki artış dikkat çekti. Ekim ayında fiyatlar, alkollü içecekler ve tütün grubu ile eğlence ve kültür gruplarında ise sınırlı düzeyde geriledi.

Harcama Gruplarının Aylık Enflasyona Katkıları
(% puan)

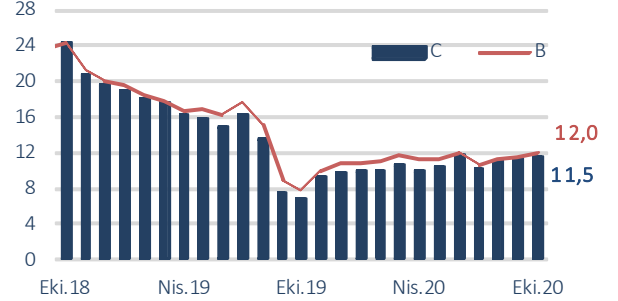

Çekirdek enflasyon göstergelerinde yükseliş Ekim'de devam etti.

Mevsimlik ürünler hariç TÜFE'deki aylık artış Ekim'de %1,6 ile manşet enflasyonun altında gerçekleşti. TCMB tarafından yakından takip edilen B (işlenmemiş gıda ürünleri, enerji, alkollü içkiler ve tütün ile altın hariç TÜFE) ve C (enerji, gıda ve alkolsüz içecekler, alkollü içkiler ile tütün ve altın hariç TÜFE) çekirdek enflasyon

göstergelerinde Ağustos ayından bu yana devam eden yıllık yükseliş eğilimi Ekim ayında da sürdü. B ve C endekslerindeki yıllık artışlar sırasıyla %12 ve %11,5 düzeyinde gerçekleşti.

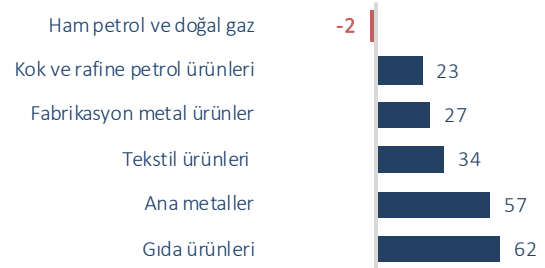
Özel Kapsamlı TÜFE Göstergeleri
(yıllık % değişim)

Yİ-ÜFE enflasyonunda gıda ve ana metaller grubu öne çıktı.

Ekim ayında Yİ-ÜFE'nin alt sektörlerinden kok ve rafine petrol ürünleri fiyatlarının aylık bazda %5,9 ile en yüksek artışı kaydettiği görüldü. Bu dönemde aylık Yİ-ÜFE enflasyonuna en yüksek katkıyı 62 baz puan ile gıda grubu yaparken, bu grubu 57 baz puan ile ana metaller grubu takip etti. Ekim'de fiyatların %6,1 ile hızlı gerilediği ham petrol ve doğal gaz sektörü ise Yİ-ÜFE'yi 2 baz puan aşağı çekti. Temel eczacılık ürünleri sektöründe de fiyatların aylık bazda %0,2 ile sınırlı oranda gerilediği izlendi.

Öne Çıkan Alt Sektörlerin Aylık Yİ-ÜFE
Enflasyonuna Katkıları (baz puan)

Beklentiler...

TCMB yılın son Enflasyon Raporu'nda 2020 yılsonu enflasyon tahminini %8,9'dan %12,1'e yükseltti. TL'de son dönemde gözlenen değer kaybı ile halen yüksek düzeylerde seyreden döviz kuru geçişkenliği dikkate alındığında, enflasyon üzerindeki yukarı yönlü baskıların sürmesi bekleniyor.

	30.Eyl	30.Eki	Değişim
5-Y CDS Primi (baz puan)	528	552	24 bp ▲
2-Y Gösterge Tahvil Faizi	%13,31	%14,99	168 bp ▲
BIST-100	1.145	1.112	-%2,9 ▼
USD/TL	7,7157	8,3448	%8,2 ▲
EUR/TL	9,0485	9,7207	%7,4 ▲
Döviz Sepeti*	8,3821	9,0328	%7,8 ▲

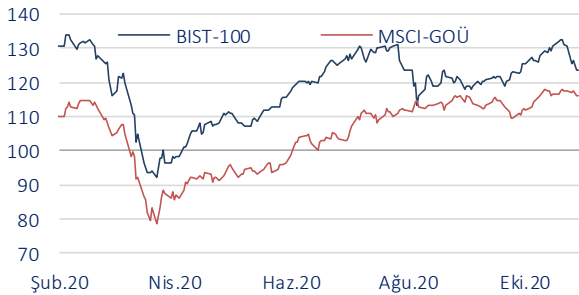
(*) (0,5 USD/TL + 0,5 EUR/TL)

Yurt içi piyasalarda olumsuz seyir...

Dünya genelinde Ekim ayına olumsuz bir görünümle başlayan finansal piyasalar, ay genelinde ABD’de yaklaşan başkanlık seçimleri ve yeni teşvik paketine ilişkin gelişmelerin yanı sıra küresel ölçekte koronavirüs vakalarındaki artışın hız kazanmasıyla dalgalı bir seyir izledi. Yurt içi piyasalarda da, Ekim ayı genelinde olumsuz bir hava hâkim oldu.

BİST-100 endeksi 22 Ekim’de yaklaşık 8 ayın en yüksek seviyelerini test etmesinin ardından, TCMB’nin piyasa beklentilerinin aksine politika faizinde değişikliğe gitmemesinin ve jeopolitik gelişmelerin etkisiyle aşağı yönlü bir seyir izledi. Endeks ay genelinde %2,9 gerileyerek Ekim ayını 1.112 puandan tamamladı. 2 yıl vadeli gösterge tahvilin bileşik faiz oranı 30 Ekim itibarıyla Eylül sonuna kıyasla 168 baz puan artarak %14,99 düzeyinde gerçekleşti. 21 Ekim’de 500 baz puan seviyesinin altını test eden Türkiye’nin 5 yıl vadeli CDS primi, Ekim sonunda aylık bazda 24 baz puan artarak 552 baz puan seviyesinde gerçekleşti.

BIST-100 ve GOÜ Borsaları Endeksi
(31.12.18=100)

Yurt dışı yerleşiklerin menkul kıymet portföyü...

TCMB tarafından açıklanan menkul kıymet istatistiklerine göre, 16 Ekim itibarıyla yurt dışı yerleşiklerin hisse senedi portföyü fiyat ve kur hareketlerinden arındırılmış olarak Eylül sonundan bu yana net 11,3 milyon USD artarken, DİBS portföyü net 122,8 milyon USD genişledi. Yılbaşından bu yana bakıldığında ise hisse senedi piyasasından net 5,7 milyar USD, tahvil piyasasından net 7,6 milyar USD tutarında yabancı sermaye çıkışı yaşandığı görülüyor.

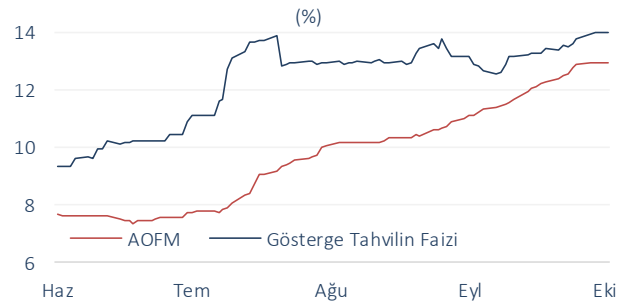
TCMB politika faizi oranını %10,25’te tuttu.

TCMB 22 Ekim’de gerçekleştirdiği toplantısında, artış beklentilerinin aksine, %10,25 olan politika faizinde değişikliğe gitmezken, gecelik borç verme faiz oranı ile geç likidite penceresi (GLP) faiz oranı arasındaki farkı 150 baz puandan 300 baz puana çıkardı. TCMB bu kararıyla GLP borç verme faiz oranını %14,75’e yükseltmiş oldu. Toplantı sonrası yayımlanan metinde, enflasyondaki düşüşün hedeflenen patika ile uyumlu gerçekleşmesi için para politikasındaki temkinli duruşun sürdürülmesi gerektiği belirtildi. Ayrıca, kredi büyümesinde gözlenen ivme kaybının yanı sıra ağırlıklı ortalama fonlama maliyetindeki artış eğiliminin önümüzdeki dönemde de devam etmesinin enflasyon görünümünü olumlu etkileyeceği ifade edildi. Ekim ayına %11,20 seviyesinde başlayan TCMB’nin ağırlıklı ortalama fonlama maliyeti 30 Ekim itibarıyla %13,40 düzeyine yükseldi. 9 Ekim’de döviz karşılığı TL swap piyasasında TL faiz oranını %10,25’ten %11,75’e yükselten, 30 Ekim’de BIST Repo-Ters Repo pazarında gecelik fonlama gerçekleştirilmeyen TCMB, bünyesindeki Bankalararası Para Piyasası’nda bankaların borç alabilme limitlerini Kasım ayı başında sınırlayarak sıkılaştırma adımlarına devam etti. TCMB, altın ve döviz swap piyasasında TL faiz oranını 3 Kasım’dan itibaren %13,25 seviyesine çıkardı.

TCMB yılsonu enflasyon tahminlerini yükseltti.

TCMB Ekim ayında yayımladığı yılın son Enflasyon Raporu’nda TÜFE için yıllık enflasyon tahminini 2020 yılsonu için %8,9’dan %12,1’e, 2021 yılsonu için %6,2’den %9,4’e yükseltti. Bu gelişmede normalleşmenin kademeli gerçekleşmesi nedeniyle salgına bağlı arz yönlü enflasyonist etkilerin yılın ikinci yarısında hafiflemesine karşın devam etmesinin ve bazı sektörlerde güçlü kredi ivmesine bağlı olarak finansman koşullarına duyarlı mal gruplarında fiyat artışlarının yüksek seyretmesinin etkili olduğu belirtildi. Buna göre önceki enflasyon raporuyla kıyaslandığında; 2020 yılsonu enflasyon tahminini TL cinsi ithalat fiyatlarının 1,6 puan, çıktı açığının 0,9 puan, gıda enflasyonunun 0,7 puan yukarı çekeceği öngörülüyor. Söz konusu güncellemeyle TCMB’nin 2020 yılsonu enflasyon beklentisi Yeni Ekonomi Programı’ndaki %10,5’lik gerçekleşme tahminini aşmış oldu.

2 Yıl Vadeli Gösterge Tahvilin Faizi ve TCMB AOFM

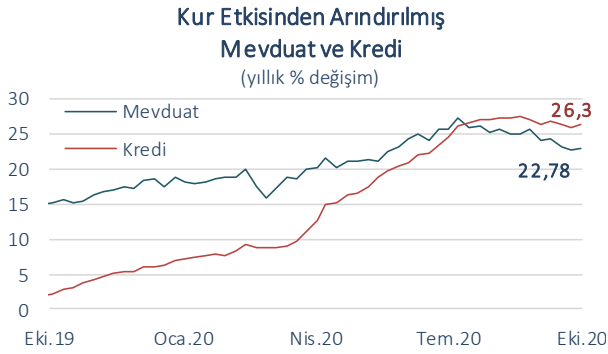

BDDK aktif rasyosu hesaplamalarında düzenleme yaptı.

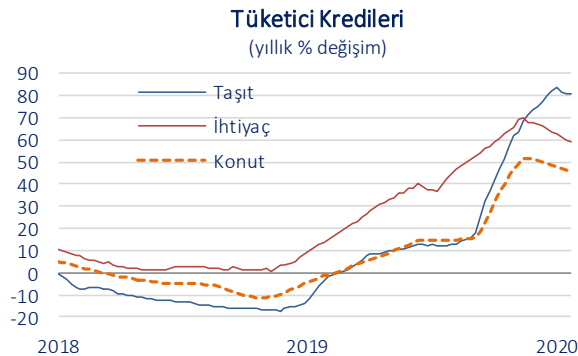
Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu (BDDK) 26 Ekim'de yayımladığı karar ile bankaların aktif rasyosu (AR) hesaplamalarına 1 yıldan uzun vadeli YP kredilerin ve sendikasyon kredilerinin eklenmesi yönünde düzenlemeye gitti. Buna göre, 1 Kasım'dan itibaren, yurt içi bankaların diğer bankalara kullandırdıkları 1 yıldan uzun vadeli YP kredilerin, doğrudan kullandırılmış olan kredi tutarı nispetinde; sendikasyon kredilerinin ise krediyi kullandıran bankanın sendikasyondaki payı nispetinde AR'nın pay kısmındaki "krediler" kalemine, kullandırım anındaki orijinal vadeleri dikkate alınarak 1 katsayısı ile dahil edilmesine karar verildiği açıklandı.

Mevduat hacmindeki artış yıllık bazda %44,5 oldu.

BDDK tarafından yayımlanan Haftalık Bülten verilerine göre mevduat hacmi 23 Ekim itibarıyla geçen yılın aynı dönemine göre %44,5, 2019 sonuna göre de %37,2 oranında genişleyerek 3.525 milyar TL'ye ulaştı. Mevduat hacmindeki kur etkisinden arındırılmış yıllık artış ise %22,8 seviyesinde gerçekleşti. TP mevduat hacmi geçen yılın aynı dönemine kıyasla % 35,8 artarak 1.593 milyar TL oldu. USD cinsi YP mevduat hacmi de bu dönemde %10,7 artarak 245 milyar USD seviyesinde gerçekleşti.

TP kredi hacmi yıllık bazda %46,1 genişledi.

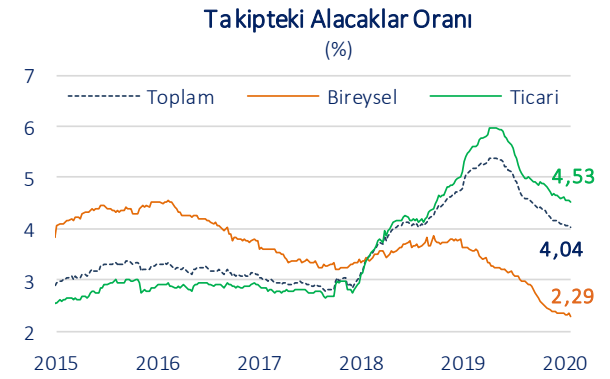
Bankacılık sektörünün toplam kredi hacmi 23 Ekim itibarıyla yıllık bazda %40,2, yılsonuna göre de %35,5 artarak 3.593 milyar TL oldu. Kur etkisinden arındırılmış kredi hacmindeki artış ise bu dönemde yıllık bazda %26,3 düzeyinde gerçekleşti. Yıllık TP kredi büyümesi %46,1 olurken, USD bazında YP krediler aynı dönemde %5 oranında gerileyerek 165 milyar USD seviyesine indi.

Tüketici kredilerindeki artış ivme kaybediyor.

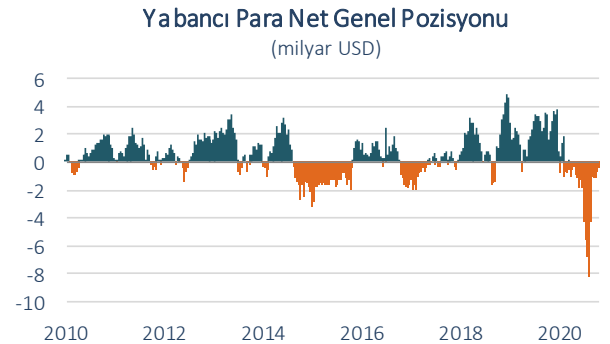
Tüketici kredilerindeki artış hız kaybetmeye devam etmekle birlikte halen yüksek seviyelerde bulunuyor. 23 Ekim itibarıyla tüketici kredileri yıllık bazda %53,6, yılsonuna göre ise %34 artış kaydetti. Bu dönemde konut ve ihtiyaç kredilerindeki yıllık büyüme sırasıyla %45,7 ve %59,4 olurken, taşıt kredilerindeki yıllık artış %80,8 ile yüksek seyrine devam etti.

Takipteki alacaklar oranı %4 düzeyinde...

23 Ekim haftasında brüt takipteki alacaklar bakiyesi yıllık bazda %9,5 artışla 151,2 milyar TL oldu. Takipteki alacaklar oranı ise kredi hacmindeki genişlemenin de etkisiyle gerilemeye devam ederek %4 düzeyinde gerçekleşti. İlgili oran kamu bankalarında %2,8 iken, özel bankalarda %5,6 düzeyinde bulunuyor. Kredi türlerine göre bu dönemde sektörün takipteki alacaklar oranının ticari kredilerde %4,5, bireysel kredilerde %2,3 oldu.

Yabancı para net genel pozisyonu...

Yabancı para net genel pozisyonu 23 Ekim itibarıyla bilanço içi kalemlerde (-) 57.811 milyon USD, bilanço dışında ise (+) 57.647 milyon USD oldu. Böylece, bankacılık sektörünün yabancı para net genel pozisyon açığı 163 milyon USD düzeyinde gerçekleşti.

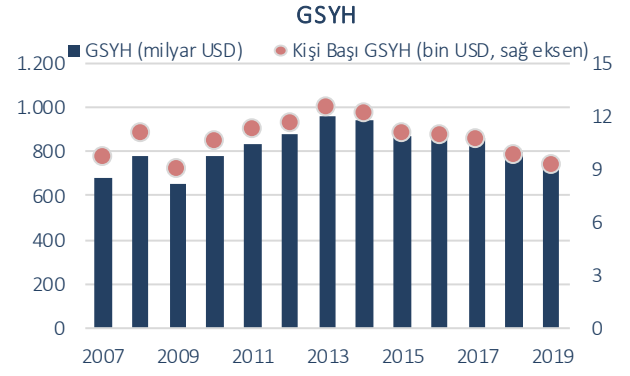
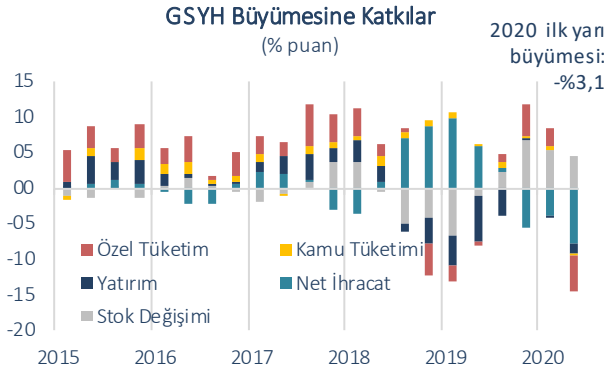
Genel Değerlendirme

Virüsün yayılma hızının dünyanın hemen her yerinde artmasıyla birlikte pek çok ülke sosyal hayatı kısıtlayıcı yeni önlemler açıklıyor. Alınan yeni tedbirler ilkbahar aylarına kıyasla daha az kısıtlayıcı olmakla birlikte iktisadi faaliyet açısından başlıca belirsizlik unsuru olarak öne çıkıyor. Küresel ekonomi açısından belirsizlik yaratan bir diğer gündem maddesi olan ABD seçimlerinin sona ermesinin ardından bundan sonraki süreçte ülkede yeni teşvik paketine ilişkin gelişmeler yakından izlenecek.

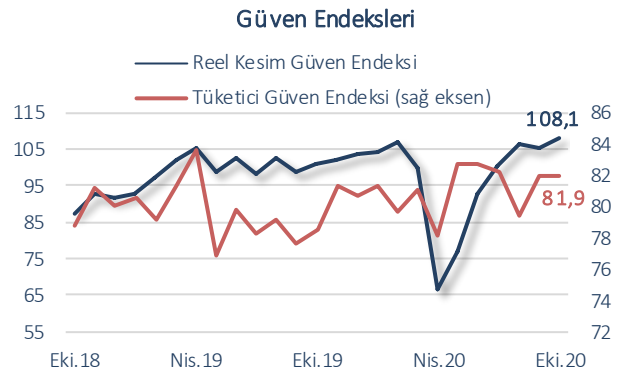
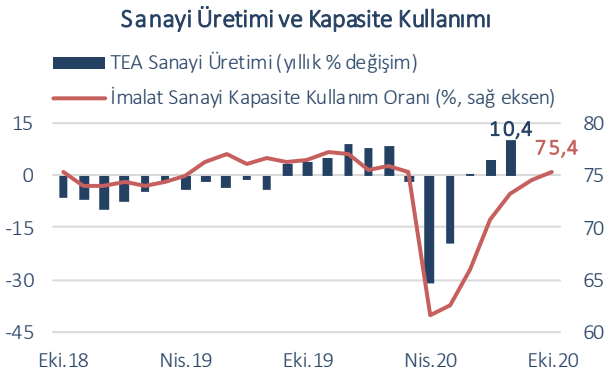
Yılın ikinci çeyreğinde yaşanan rekor küçülmelerin ardından gelişmiş ekonomiler üçüncü çeyrekte çeyreklik bazda tarihi oranlarda büyüme kaydetti. Ancak ekonomik aktivite küresel ölçekte halen geçen yılki düzeyinin altında seyrediyor. Böyle bir ortamda başlıca merkez bankaları uyguladıkları genişlemeci para politikalarına öngörülebilir vadede devam edeceklerinin sinyalini veriyor.

Yurt içinde arz ve talep göstergeleri kademeli toparlanmanın sürdüğüne işaret ederken, son dönemde döviz kurlarında kaydedilen yükselişin finansal istikrar ve fiyat istikrarı üzerinde oluşturduğu risk öne çıkıyor. İthalat hacmindeki artışın yanı sıra salgın nedeniyle turizm gelirleri üzerinde oluşan baskı da cari görünümdeki bozulmayı derinleştiriyor. Önümüzdeki dönemde finansal piyasalardaki yüksek volatilité ve bunun ekonomik aktiviteye yansımaları yakından takip edilecek.

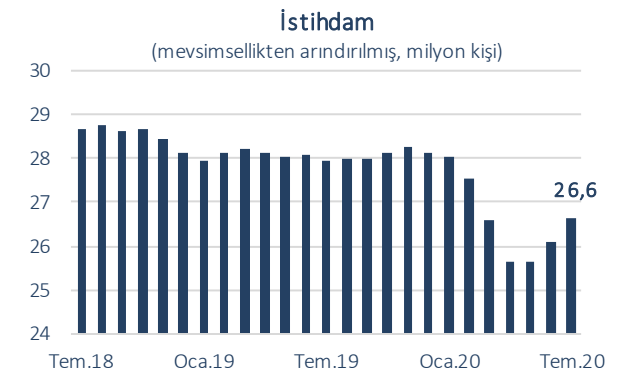
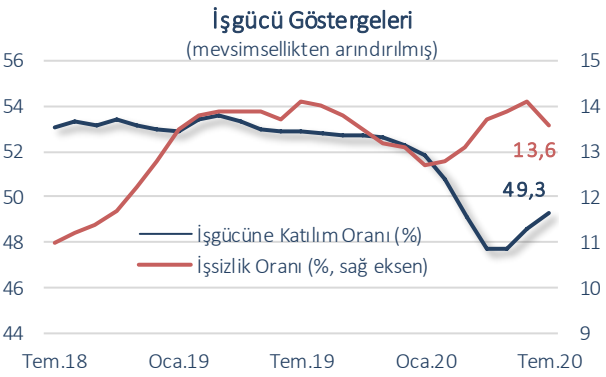
Büyüme

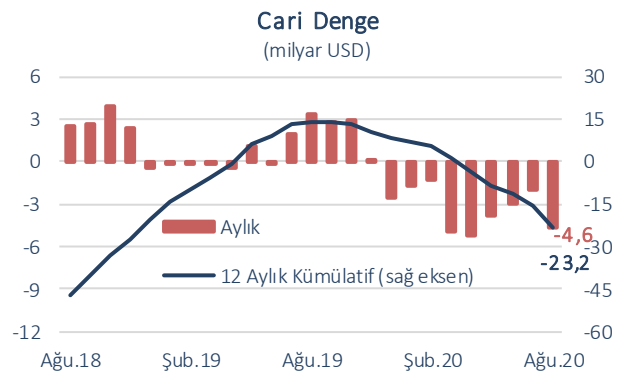
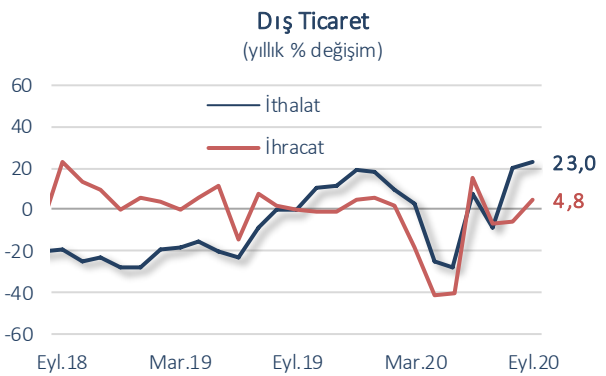
Öncü Göstergeler

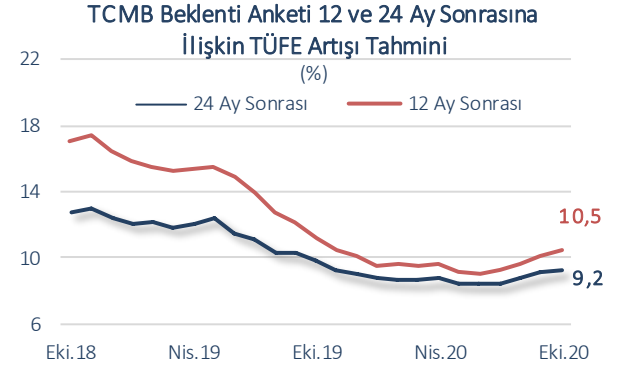
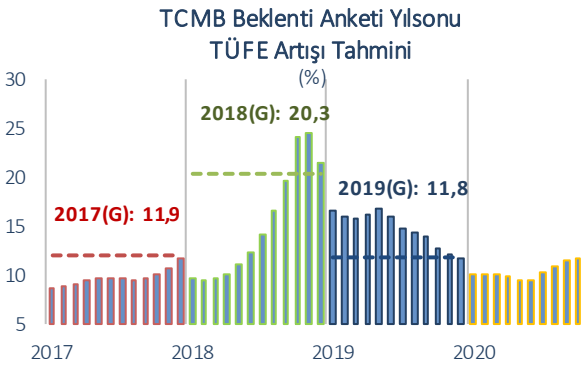
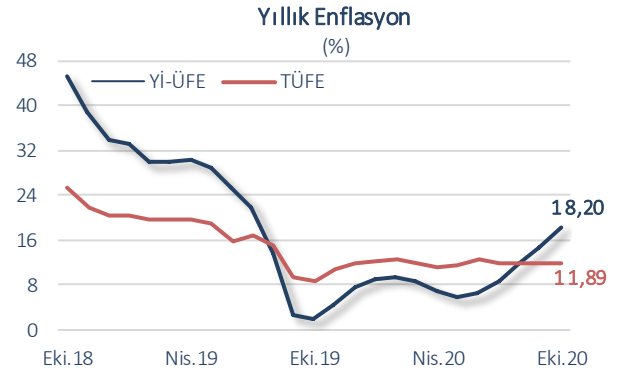
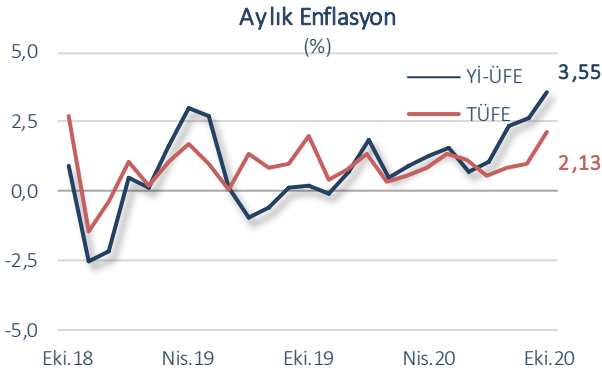
İşgücü Piyasaları

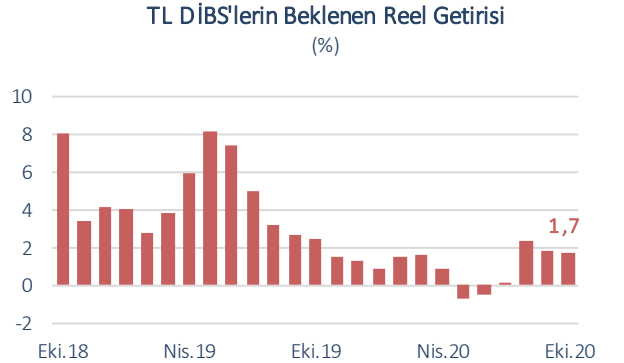
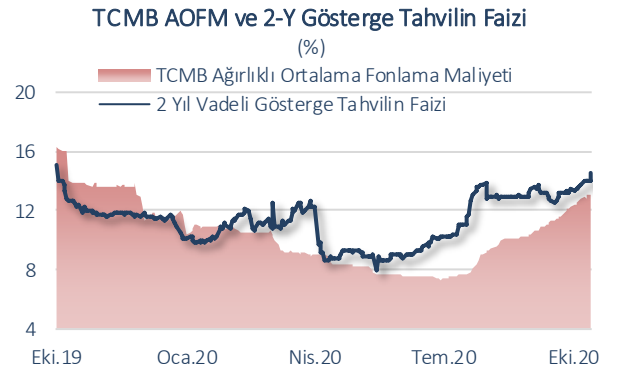
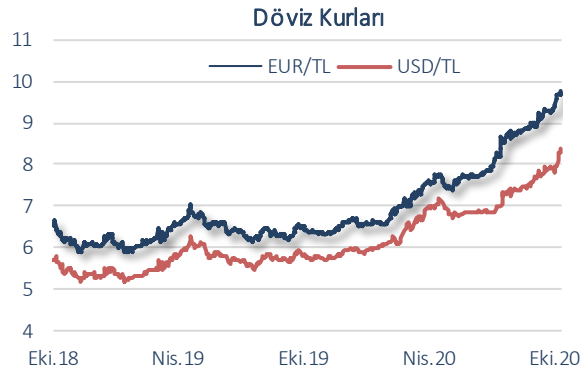
Dış Ticaret ve Ödemeler Dengesi

Enflasyon Göstergeleri

Döviz ve Tahvil Piyasaları

Türkiye Ekonomisi - Makroekonomik Göstergeler

Büyüme	2015	2016	2017	2018	2019	Ç1-20	Ç2-20	
GSYH (milyar USD)	867	869	859	797	761	177	153	
GSYH (milyar TL)	2.351	2.627	3.134	3.758	4.320	1.074	1.042	
Büyüme Oranı (%)	6,1	3,3	7,5	3,0	0,9	4,4	-9,9	
Enflasyon (%)						Ağu.20	Eyl.20	Eki.20
TÜFE (yıllık)	8,81	8,53	11,92	20,30	11,84	11,77	11,75	11,89
Yurt İçi ÜFE (yıllık)	5,71	9,94	15,47	33,64	7,36	11,53	14,33	18,20
Mevsimsellikten Arındırılmış İşgücü Piyasası Verileri						May.20	Haz.20	Tem.20
İşsizlik Oranı (%)	10,2	12,0	9,9	12,8	13,1	13,90	14,10	13,60
İşgücüne Katılım Oranı (%)	51,7	52,4	53,1	53,0	52,3	47,80	48,60	49,30
Döviz Kurları						Ağu.20	Eyl.20	Eki.20
TÜFE Bazlı Reel Efektif Döviz Kuru	99,1	93,6	86,4	76,5	76,3	63,8	62,2	
USD/TL	2,92	3,52	3,79	5,32	5,95	7,36	7,70	8,38
EUR/TL	3,17	3,71	4,55	6,08	6,68	8,80	9,03	9,76
Döviz Sepeti (0,5*EUR+0,5*USD)	3,04	3,61	4,17	5,70	6,32	8,08	8,37	9,07
Dış Ticaret Dengesi ⁽¹⁾ (milyar USD)						Tem.20	Ağu.20	Eyl.20
İhracat	151,0	149,2	164,5	177,2	180,8	166,4	165,7	166,4
İthalat	213,6	202,2	238,7	231,2	210,3	205,6	208,7	212,6
Dış Ticaret Dengesi	-62,6	-52,9	-74,2	-54,0	-29,5	-39,2	-43,1	-46,3
Karşılama Oranı (%)	70,7	73,8	68,9	76,6	86,0	81,0	79,4	78,2
Ödemeler Dengesi ⁽¹⁾ (milyar USD)						Haz.20	Tem.20	Ağu.20
Cari İşlemler Dengesi	-27,3	-26,8	-40,6	-20,7	8,6	-11,3	-15,3	-23,2
Finans Hesabı	-21,2	-21,7	-46,8	-10,9	1,6	-20,9	-27,3	-36,7
Doğrudan Yatırımlar (net)	-14,2	-10,8	-8,4	-9,4	-6,1	-4,9	-4,6	-4,3
Portföy Yatırımları (net)	15,3	-6,4	-24,1	3,1	1,3	15,5	15,3	16,0
Diğer Yatırımlar (net)	-10,6	-5,3	-6,2	5,7	0,1	-6,8	-9,0	-11,5
Rezerv Varlıklar (net)	-11,8	0,8	-8,2	-10,4	6,3	-24,6	-29,0	-36,9
Net Hata ve Noksan	6,1	5,1	-6,3	9,8	-7,0	-9,5	-12,0	-13,5
Cari İşlemler Açığı/GSYH (%)	-3,2	-3,1	-4,7	-2,6	1,1	-	-	-
Bütçe Gerçekleşmeleri ⁽²⁾⁽³⁾ (milyar TL)						Tem.20	Ağu.20	Eyl.20
Harcamalar	506,3	584,1	678,3	830,5	999,5	681,1	761,4	870,0
Faiz Harcamaları	53,0	50,2	56,7	74,0	99,9	79,7	91,6	107,8
Faiz Dışı Harcamalar	453,3	533,8	621,6	756,5	899,5	601,4	669,8	762,2
Gelirler	482,8	554,1	630,5	757,8	875,8	541,9	650,5	729,4
Vergi Gelirleri	407,8	459,0	536,6	621,3	673,3	412,0	510,4	578,7
Bütçe Dengesi	-23,5	-29,9	-47,8	-72,8	-123,7	-139,1	-110,9	-140,6
Faiz Dışı Denge	29,5	20,3	8,9	1,3	-23,8	-59,4	-19,3	-32,8
Bütçe Dengesi/GSYH (%)	-1,0	-1,1	-1,5	-1,9	-2,9	-	-	-
Merkezi Yönetim Toplam Borç Stoku (milyar TL)						Tem.20	Ağu.20	Eyl.20
İç Borç Stoku	440,1	468,6	535,4	586,1	755,1	1046,7	1.098,5	1.105,7
Dış Borç Stoku	238,1	291,3	341,0	481,0	574,0	674,4	711,9	757,1
Toplam Borç Stoku	678,2	760,0	876,5	1.067,1	1.329,1	1.721,1	1.810,4	1.862,9

(1) 12 aylık kümülatif

(2) Yılbaşından itibaren kümülatif

(3) Veriler Merkezi Yönetim Bütçesi'ne göre.

BDDK Tarafından Açıklanan Aylık Bülten Verilerine Göre Bankacılık Sektörü

(milyar TL)	2015	2016	2017	2018	2019	Ağu.20	Eyl.20	Değişim ⁽¹⁾
AKTİF TOPLAMI	2.357	2.731	3.258	3.867	4.492	5.846	6.004	33,7
Krediler	1.485	1.734	2.098	2.395	2.657	3.482	3.555	33,8
TP Krediler	1.013	1.131	1.414	1.439	1.642	2.256	2.280	38,9
Pay (%)	68,2	65,2	67,4	60,1	61,8	64,8	64,1	-
YP Krediler	472	603	684	956	1.015	1.226	1.275	25,6
Pay (%)	31,8	34,8	32,6	39,9	38,2	35,2	35,9	-
Takipteki Alacaklar (brüt)	47,5	58,2	64,0	96,6	150,1	150,9	151,0	0,6
Takipteki Alacaklar Oranı (%)	3,1	3,2	3,0	3,9	5,3	4,2	4,1	-
Menkul Değerler	330	352	402	478	661	1.030	1.048	58,6
PASİF TOPLAMI	2.357	2.731	3.258	3.867	4.492	5.846	6.004	33,7
Mevduat	1.245	1.454	1.711	2.036	2.567	3.318	3.444	34,2
TP Mevduat	715	845	955	1.042	1.259	1.545	1.575	25,1
Pay (%)	57,4	58,1	55,8	51,2	49,0	46,6	45,7	-
YP Mevduat	530	609	756	994	1.308	1.773	1.870	42,9
Pay (%)	42,6	41,9	44,2	48,8	51,0	53,4	54,3	-
İhraç Edilen Menkul Kıymetler	98	116	145	174	194	230	238	23,1
Bankalara Borçlar	361	418	475	563	533	636	663	24,3
Repodan Sağlanan Fonlar	157	138	99	97	154	314	273	77,5
ÖZKAYNAKLAR TOPLAMI	262	300	359	421	492	567	569	15,6
Net Dönem Kârı/Zararı	26,1	37,5	49,1	53,5	49,8	42,9	46,3	-
RASYOLAR (%)								
Krediler/GSYH	63,5	66,5	67,6	64,7	61,5			
Krediler/Aktifler	63,0	63,5	64,4	61,9	59,1	59,6	59,2	-
Menkul Kıymet/Aktifler	14,0	12,9	12,3	12,4	14,7	17,6	17,5	-
Mevduat/Pasifler	52,8	53,2	52,5	52,6	57,1	56,8	57,4	-
Krediler/Mevduat	119,2	119,3	122,6	117,6	103,5	105,0	103,2	-
Sermaye Yeterliliği	15,6	15,6	16,9	17,3	18,4	19,3	19,4	-

(1) Yıllonuna göre % değişim

Kaynak: BDDK, TÜİK

Bütün yayınlarımıza <https://ekonomi.isbank.com.tr> adresinden erişebilirsiniz.**YASAL UYARI**

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.